

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Tóth István ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) felperesnek, a dr. Varga József ügyvéd (cím) által képviselt név (cím) I.rendű és név (cím) II. rendű alperesek ellen hagyatéki hitelezői igény iránt indított perében, a Pest Megyei Bíróság által 2007. szeptember 20. napján hozott 21.P.25.166/2005/29. szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az alperesek által Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az I. és II. rendű alperesek az elsőfokú eljárási illeték megfizetésére egyetemlegesen kötelesek.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 120.000 (százhuszezer) forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 356.300 (háromszázötvenhatezer-háromszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében előadta, hogy néhai S.Jné K.E. örökhagyó és korábban elhunyt házastársa részére a várható hagyaték reményében különböző szolgáltatásokat biztosított, mert az örökhagyó azt ígérte, örökösének fogja nevezni. Az örökhagyót éveken keresztül ápolta, mosott, főzött, takarított rá és bevásárolt - alkalmanként saját pénzéből is - a részére. Az örökhagyónak gyereke nem volt, rokonai nem gondoskodtak róla, ezért a felperes volt az, aki napi rendszerességgel járt hozzá és ezeket a szolgáltatásokat már akkor is biztosította a részére, amikor az örökhagyó még élettársával élt együtt. A szolgáltatás, az örökhagyó haláláig 14 évre tehető, és 5110 nap időtartalommal, napi 1.200 forint összeggel számolva ennek értéke 6.132.000 forintot tesz ki, ezért ennek, és 2005. január 10. napjától járó

késedelmi kamatainak és a perköltségeknek a megfizetésére kérte kötelezni az örökgyó után - a törvényes öröklés rendje szerint - öröklő alpereseket. Keresetét a Ptk. 677. §-ának (1) bekezdésének c) és 679. §-ának (1) bekezdésére alapítva, hagyatéki hitelezői igényként terjesztette elő.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségekben való marasztalását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a felperes által előadottak nem felelnek meg a valóságnak, 1996-tól 2004. júliusáig a II. rendű alperes hordott ebédet az örökgyó részére és betegségében is ő ápolta. Vitatták továbbá, hogy a felperes részére az örökgyó bármikor örökségi juttatást ígért volna. Az örökgyó, aki egyébként megfelelően tudott gondoskodni magáról, ápolásra, gondozásra nem szorult, és az örökséget a II. rendű alperes részére ígérte.

A lefolytatott bizonyítási eljárás adatai alapján meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság kötelezte az I-II rendű alperest, hogy fizessenek meg a felperesnek egyetemlegesen 15 nap alatt 194.400 forint tőkét és annak 2005. január 10. napjától járó késedelmi kamatát. Megállapította, hogy az alperesek a tartozásukért B.né dr. H.Cs. közjegyző 2005. április 29. napján jogerős (...) /5 szám alatti hagyatékátadó végzésében rögzített hagyaték tárgyaival felelnek. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg a Magyar Államnak külön felhívásra 11.664 forint eljárási illetéket, míg a további 356.256 forint eljárási illetéket az állam viseli. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek egyetemlegesen 15 nap alatt 356.256 forint perköltséget.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a felperes az örökgyót 2004. augusztus 1. napjától kezdődően haláláig tartotta, ápolta, gondozta. Az ezt meghaladó időszakban azonban a felperesi tartást, illetve annak mértékét bizonyítatlannak és megalapozatlannak találta. A meghallgatott tanúk vallomásai alapján megállapítható volt, hogy az örökgyó a 2004. augusztusát követő időszakban szorult tartásra, mert élettársa halála fizikailag, és szellemileg egyaránt megviselte. A II. rendű alperes sem vitatta, hogy ettől az időponttól kezdődően az örökgyó ápolását, gondozását - azon túl, hogy a részére ebédet rendelt - nem biztosította. A felperes ebben az időszakban rendszeresen járt az örökgyóhoz, kiszorgálta őt, kapcsolatuk intenzívebbé vált, és ekkor már a felperesen kívül más személy az örökgyó részére ilyen szolgáltatást nem nyújtott. 2004. augusztus 1. napját megelőzően azonban hagyatéki hitelezői igényt megalapozó felperesi szolgáltatás nem történt. Személyes előadása során a felperes is kijelentette, hogy az ezt megelőző időszakban a részéről csak kiszorgálás volt, ápolás nem, tehát ő maga is különbséget tett a szolgáltatás minősége és mértéke tekintetében a 2004. augusztus 1-jét megelőző és az azt követő időszakra vonatkozóan. Nem volt vitás, hogy 1996. januárjától 2004. július 31.-ig a II. rendű alperes heti két alkalommal főtt ételt vitt az örökgyó részére és az sem, hogy az örökgyót kórházba vitte, őt kórházi ápolása során látogatta. Ebben az időszakban tehát a felperes részéről nem lehetett olyan mértékű az örökgyó támogatása, mint az azt követő időszakban,

mert a II. rendű alperes nyújtott az örökhagyó részére gondozási és tartási jellegű szolgáltatásokat. A tanúvallomások alapján megállapítható volt az a tény is, hogy az örökhagyó élettársi kapcsolata idején megfelelő anyagi körülmények között élt, ellátásra - a II. rendű alperes által nyújtott rokoni tartást meghaladóan - nem szorult. A tanúk vallomása alapján a 2004. augusztus 1-jét követő időszakra az örökhagyó a felperes számára már örökségi juttatást ígért, a tartás tehát az ígért ellenszolgáltatás folytán a hagyatékot terheli, és ezért a Ptk. 679. §-ának (1) bekezdése értelmében az örökös alperesek felelnek. A nyújtott tartás mértékét a felperesi keresetben megjelölteknek megfelelően állapította meg napi 1.200 forintban a 2004. augusztus 1. napjától az örökhagyó haláláig terjedő időszakra összesen 162 napra vonatkozóan, amely összesen 194.400 forintot jelent. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Az alperesek egyetemleges marasztalása a Ptk. 683. §-ának (1) bekezdésén alapult. Tekintettel arra, hogy a hagyaték az örökhagyó halálával nyílt meg, ettől az időponttól kezdődően esedékes az örökhagyó hagyatékot terhelő tartozása is, ezért ettől az időponttól kötelezte az alpereseket a megítélt tőkeösszeg után, késedelmi kamat megfizetésére. Az örökösök felelőssége viszont a Ptk. 679. §-a értelmében a hagyaték erejéig korlátozott. Perköltségekről a pernyertesség-pervesztesség arányában a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján döntött.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, kérte annak megváltoztatását és az alperesek kötelezését további 5.937.600 forint tőke és kamatai, továbbá az első- és másodfokú perköltségek egyetemleges megfizetésére. Kérte az alperesek részére fizetendő elsőfokú perköltség leszállítását és az illetékfizetési kötelezettség pernyertesség, pervesztesség arányában történő megváltoztatását. A fellebbezés indoklásában hivatkozott arra, hogy más kérdés az, hogy valaki milyen mértékben volt rászorulva a szolgáltatásra és más kérdés az, hogy volt-e tényleges szolgáltatás és milyen arányú. Tanúkkal bizonyította az eljárás során, hogy mely időponttól nyújtott szolgáltatást, a bíróság azonban döntően az alperesi - érdektelennek nem tekinthető - tanúk vallomására, továbbá olyan peres eljárás adataira alapította a tényállást, amelyek nem értékelhetőek jelen eljárásban olyan súllyal, ahogyan azokat az elsőfokú bíróság értékelte. Előadta, hogy az örökhagyóval a kapcsolata 1991-ben kezdődött, míg az örökhagyó élettársi kapcsolata csak 1996-ban létesült. Az, hogy élettársával milyen körülmények között éltek, nem zárja ki azt, hogy a felperes a két személy részére szolgáltatást nyújtott, miután nem a rászorultság, hanem az a döntő, hogy - a várható hagyaték reményében - volt-e tényleges szolgáltatás. Téves volt ezért az elsőfokú bíróság álláspontja. Előadta azt is, hogy a szolgáltatás értékét igen alacsony összegben határozta meg, ezért az külön részletezés nélkül sem szorult bizonyításra. Más kérdés azonban, hogy ez a szolgáltatás miben nyilvánul meg, mikortól van annak már gondozási eleme is, miután ezzel akkor bővül, amikor erre az örökhagyónak egészségügyi állapota miatt már szüksége van.

Az alperesek csatlakozó fellebbezésükben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását, és a felperes első- és másodfokú perköltségekben való marasztalását kérték. Az indoklás szerint az elsőfokú bíróság tévesen vonta le

azt a következtetést, hogy a 2004. augusztusától 2005. január 10-ig terjedő időszakra az örökgyó még életében a felperes részére az általa nyújtott szolgáltatásért nem nyújtott ellenszolgáltatást. Az örökgyónak ugyanis havi 72.357 forint nyugdíja volt, míg halálakor összesen 673 forint készpénz maradt utána. Az öt hónap alatt 361.000 forint nyugdíjat vett fel, amelyet nem élhetett fel, így valószínű, hogy saját tartását ebből biztosította, továbbá honorálta belőle a felperes segítségét is. Az örökgyó ebédjét ebben az időszakban is a II. rendű alperes biztosította és a gázfűtés mellett a fatüzelő is rendelkezésre állt, amelyet a II. rendű alperes már nyáron megvásárolt. Ha a felperes valóban a saját költségén, ingyenesen tartotta volna az örökgyót, akkor pénzhagyatéknak kellett volna utána maradnia. F.M. tanú, közvetlen szomszéd elmondta, hogy az örökgyó - élettársa halála után is - jó egészségi állapotban volt, kijárt az utcára, még a temetőben is volt a halottak napján, egészségi körülményeiben nem észlelt változást és elmondta azt is, hogy az örökgyó az örökséget csak a II. rendű alperesnek ígérte, a felperesnek nem. A felperesi fellebbezésre előadta, nem nyert bizonyítást, hogy a felperes az általa megjelölt időszakban gondozás, ápolás, szolgáltatást nyújtott volna az örökgyó részére, és az sem, hogy az örökgyó örökségi juttatást ígért volna a felperesnek, ilyen ígélet hiányában pedig, a csak remélt ellenszolgáltatásra alapított igény megalapozatlan.

A felperes fellebbezése és az alperesek csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság széleskörűen lefolytatott bizonyítási eljárás alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen és kellő mélységben állapította meg az ügy eldöntésének alapjául szolgáló tényállást és helyesek az abból levont jogi következtetései is, azokkal az ítéletábla mindenben egyetért.

A fellebbezésekben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki:

Az elsőfokú bíróság által helyesen alkalmazott Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett bizonyítania azt, hogy örökségi juttatás ígéréte ellenében mely időszakban, milyen szolgáltatást és milyen értékben nyújtott az örökgyó részére. Önmagában az, hogy ha a felperes nyújtott is az örökgyó részére valamilyen szolgáltatást, még nem alapozza meg a követelését. A perbeli esetben a szolgáltatásnak kötelmi jogalap nélkül, hagyatéki hitelezői igényként - az örökgyó tartozásaként - érvényesíthető, az örökgyó személyével kapcsolatos szolgáltatásnak kell lennie és az érvényesíthetőség feltétele az is, hogy annak nyújtása örökségi juttatás ígéréte ellenében történjen. A kereset megalapozottsága tehát nem a felperes vélekedésétől, vagy a remélt ellenszolgáltatástól, hanem az örökgyó nyilatkozatától függ.

A felperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a 2004. augusztus első napját megelőző időszakra ilyen feltételek mellett az örökgyó, illetve az örökgyó élettársa részére gondozási, tartási jellegű szolgáltatást nyújtott volna. A felek előadása és a tanúk vallomása, így a felperes által bejelentett, tehát „alperesi” tanúnak aligha

tekinthető N.I.né, J.G.Gy., J.I.né vallomásából is arra lehetett következtetni, hogy a felperes és az örökgyó kapcsolata az örökgyó élettársa halála és a II. rendű alperessel való kapcsolata megromlása után változott meg, mert ezt követően az örökgyó már leginkább a felperesre támaszkodhatott. Az ezt megelőző időszakban az a tény, hogy a felperes az örökgyó barátnője volt és annak ingatlanán tárolta a piacozáshoz használt felszerelését, kellő alapot adhatott arra, hogy a felperes - akár rendszeresen is - valamiféle segítséget nyújtson az örökgyónak. Az örökgyót, illetve élettársát nem kellett ápolni, gondozni, mert nem voltak rászorulva, és ténylegesen ellátták magukat. Tartásra sem szorultak, miután megfelelő jövedelemmel rendelkeztek és azt fel is használták erre a célra. Nem kellett rájuk mosni, takarítani, mert ezt is elvégezték maguk, miután megfelelő egészségi és fizikai állapotban voltak. Mindaz arra utal, hogy ilyen jellegű szolgáltatásokat a felperes nem végzett részükre. A rászorultságra vonatkozó megállapításoknak ezért van jelentősége az ügyben.

A 2004. augusztus elsejét követő időszakra azonban az elsőfokú bíróság az összes tanú vallomását és a felek előadását összességében mérlegelve megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az örökgyónak a II. rendű alperessel való kapcsolata megromlását követően a felperes valóban tartási, gondozási, ápolási jellegű tevékenységet látott el. Az elsőfokú bíróság ítéletében a személy szerint is megjelölt, érdektelennek tekintendő tanúk vallomásából helytállóan vont le azt a következtetést is, hogy mindez az örökgyó örökségi juttatásra vonatkozó ígérete mellett történt. Egy tanú kiragadott vallomása alapján a többi tanú vallomása nem volt mellőzhető és a megállapított tényállás F.M. vallomásával sem állt ellentétben, mert attól, hogy az örökgyó alkalmanként kijárt az utcára és a felperes kíséretében a temetőbe is elment, még nem vonható le következtetés, hogy egyébként gondozásra, segítségre, ápolásra nem szorult, például fürdetés, mosás, takarítás, favágás terén.

A felperes által nyújtott tartás mértékét az elsőfokú bíróság a felperes keresetének megfelelően állapította meg, ezért az érték szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy ez milyen elemekből tevődött össze.

Nem került bizonyításra az eljárás során az alpereseknek az a hivatkozása, amely szerint a felperesi szolgáltatásért az örökgyó ellenszolgáltatást nyújtott volna, azaz fizetett volna. Ez a tény nem állapítható meg önmagában abból, hogy milyen összegű készpénz hagyaték maradt az örökgyó után. A csatlakozó fellebbezésben felhozott alperesi tényállítás egyébként olyan új tény, amely már az elsőfokú eljárás során is nyilvánvalóan ismert volt, ezért az arra való hivatkozást a Pp. 235. § (1) bekezdése eleve kizárja.

A kifejtettek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § -ának (2) bekezdése alapján, - utalva annak helyes indokaira is - helybenhagyta, azzal a pontosítással, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen hivatkozott Ptk. 683. § (1) bekezdésén alapuló egyetemleges felelősségre tekintettel az alperesek - az

elsőfokú bíróság rendelkezésének megfelelő - 11.664 forint illeték megfizetésére is egyetemlegesen kötelesek a Pp. 51. § a) pontja és a 82. § (1) bekezdése alapján.

Az ítélet tábla a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest az alperesek részére a bruttó összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Ennek összege meghatározásakor figyelembe vette azt, hogy az alperesek csatlakozó fellebbezése is eredménytelen volt, ezért azt a felperesnek járó ügyvédi munkadíj beszámításával a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan határozta meg. A felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli, míg az eredménytelenül fellebbező alperesek az általuk lerótt illeték viselésére kötelesek.

Budapest, 2008. május 6.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.,
a tanács elnöke

. Puskás Péter s.k.,
előadó bíró

. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: